EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 12.12.2018
COM(2018) 815 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Eindverslag

ingevolge artikel 4 van Besluit nr. 562/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake de deelneming van de Europese Unie in de kapitaalverhoging bij het Europees Investeringsfonds

1. INLEIDING

In dit eindverslag overeenkomstig artikel 4 van Besluit nr. 562/2014/EU[1] wordt beoordeeld hoe de doelstelling van het verhogen van de steun van het Europees Investeringsfonds (EIF) aan maatregelen die een aanvulling vormen op de maatregelen van de lidstaten ten behoeve van ondernemingen, in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf, is behaald door het kapitaal van het EIF te verhogen. Het bouwt voort op het tussentijds verslag van 19 december 2016[2], waarin werd vastgesteld dat de kapitaalverhoging, die op dat moment nog niet volledig was voltooid, er al toe had geleid dat er meer financiering beschikbaar werd gesteld voor kmo's en midcap-ondernemingen.

1.1 Het EIF

a) Kapitaalstructuur en -verhogingen

Het EIF werd in 1994[3] opgericht door de Europese Investeringsbank (EIB), de Europese Gemeenschap, thans de Europese Unie (EU), vertegenwoordigd door de Europese Commissie (de Commissie), en publieke en particuliere financiële instellingen, met een toegestaan kapitaal van 2 miljard ECU (nu EUR), waarvan 20 % is gestort. In 2007 werd het toegestane kapitaal verhoogd naar 3 miljard EUR. De Commissie gebruikte de EIF-dividenden die zij van 2007 tot 2010 ontving om te betalen en dekte de rest met de EU-begroting, waardoor de EU haar participatie van 30 % kon handhaven.

Met een tweede kapitaalverhoging, die werd goedgekeurd door de algemene vergadering van de aandeelhouders van het EIF op 27 mei 2014, kwam het toegestane kapitaal van het EIF op 4,5 miljard EUR. Een voorstel van de Commissie om de dividenden van de EU te gebruiken voor de intekening op nieuwe aandelen werd verworpen, maar er werd in de EU-begroting voor de periode 2014-2017 een bedrag tot 178 miljoen EUR uitgetrokken voor de intekening op maximaal 450 nieuwe aandelen. Doordat de aandelen in waarde zijn gestegen, was dit bedrag slechts voldoende om op 437 extra aandelen voor de EU[4] in te tekenen, hetgeen heeft geleid tot een lichte verwatering van haar EIF-aandeel. Momenteel bezit de EIB 2 642 (58,7 %), de EU 1 337 (29,7 %) en bezitten de 32 financiële instellingen in totaal 521 (11,6 %) van de aandelen van het EIF.

De voornaamste doelstellingen van de kapitaalverhoging van 2014 waren de volgende:

(1) De kapitaalmarkten voor leningen aan kmo's ontwikkelen teneinde de liquiditeitsbronnen voor banken en leasemaatschappijen voor kmo's te diversifiëren;

---

[1] Besluit nr. 562/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake de deelneming van de Europese Unie in de kapitaalverhoging bij het Europees Investeringsfonds (PB L 156 van 24.5.2014, blz. 1).

[2] Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad. Tussentijds verslag over de deelneming van de Europese Unie in de kapitaalverhoging bij het Europees Investeringsfonds en de relevante verhoging van de steun van het Europees Investeringsfonds voor maatregelen ten behoeve van ondernemingen, in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf overeenkomstig artikel 4 van Besluit nr. 562/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake de deelneming van de Europese Unie in de kapitaalverhoging bij het Europees Investeringsfonds, COM(2016) 795 final.

[3] Besluit 94/375/EG van de Raad van 6 juni 1994 betreffende het lidmaatschap van de Gemeenschap van het Europees Investeringsfonds (PB L 173 van 7.7.1994, blz. 12).

[4] De 437 nieuwe aandelen werden voor 177 895 462,23 EUR gekocht (gemiddelde prijs per aandeel van 408 199,52 EUR).

(2) Kmo's betere toegang tot financiering bieden door gevolg te geven aan het verzoek van de Europese Raad om de unieke kredietverbeteringscapaciteit van het EIF te verruimen;
(3) De groei van het EIF als hefboominvesteerder in de durf- en groeikapitaalmarkt ondersteunen;
(4) De rol van het EIF in microfinanciering en maatschappelijk verantwoorde investeringen versterken, zodat het een doorbraak kan bewerkstelligen in participaties in nieuwe sociale ondernemingen en financiële instellingen;
(5) Risicodeling in de EIF-mandaten mogelijk maken door middel van mede-investering;
(6) De AAA-rating van het EIF ondersteunen door nieuw kapitaal te injecteren en door zijn toegenomen belang voor het beleid duidelijk te maken.

b) Operationele activiteiten

Het EIF vormt het in risicokapitaal gespecialiseerde onderdeel van de EIB-groep dat de financiering van de kmo's van Europa ondersteunt. Het ontwerpt, ontwikkelt en gebruikt durf- en groeikapitaal, garanties en microfinancieringsinstrumenten die gericht zijn op kmo's en midcap-ondernemingen om, in samenwerking met de Commissie, een impuls te geven aan verdere investeringen in Europa en de hefboomwerking van de begrotingsmiddelen van de EU en de bijdragen van de lidstaten te vergroten. Zodoende is het afhankelijk van marktgebaseerde financiële instrumenten (securitisatie, gediversifieerde obligatiefondsen, enz.). Het werkt mee aan de verwezenlijking van EU-doelstellingen als ondersteuning van innovatie, onderzoek en ontwikkeling, ondernemerschap, groei en werkgelegenheid en inclusieve financiering, door die financiële producten aan te bieden aan financiële intermediairs.

Het EIF is actief in de lidstaten, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten van de EU en in de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie. Het beheert momenteel meer dan 122 mandaten namens, in het bijzonder, de Commissie en de EIB. Deze bestaan uit participaties en garanties of, in beperkte mate, uit gefinancierde instrumenten. Het EIF beheert ook mandaten van lidstaten en autoriteiten die in het kader van de Europese structuur- en investeringsfondsen middelen beheren, paraplufondsen, ondernemingen en particuliere en publieke instellingen. Daarnaast mede-investeert het EIF zijn eigen middelen in eigenvermogens- en schuldactiviteiten.

c) Kapitaalvereisten en verwacht niveau van kredietwaardigheid

De activiteiten van het EIF brengen verschillende risico's met zich mee, wat tot uiting komt in de hoogte van de allocatie van economisch kapitaal. Het plafond voor verbintenissen uit eigen middelen in het kader van garantieverrichtingen is driemaal het bedrag van het geplaatste kapitaal. Op 8 maart 2017 verhoogde de raad van bestuur van het EIF, bij machtiging van de algemene vergadering, het plafond voor participatieverrichtingen met eigen middelen van het EIF van 50 naar 70 % eigen middelen. Dankzij zijn risico- en kapitaalbeheer heeft het EIF zijn stabiele kredietbeoordeling AAA kunnen houden, wat onlangs is herbevestigd door de belangrijkste ratingbureaus, die met name wezen op de kapitaalverhoging van 2014. De breedte van de producten van het EIF en hun geografische en sectorale bereik zorgen voor een gematigde en houdbare blootstelling aan risico.

2. RESULTATEN VAN HET EIF IN DE PERIODE 2014-2018 DANKZIJ DE KAPITAALVERHOGING

2.1 Overzicht (stand van zaken aan het einde van het tweede kwartaal van 2018)[5]

Op 30 juni 2018 had het EIF het volume van zijn activiteiten gemiddeld verhoogd met meer dan 30 % per jaar[6] in vergelijking met 2013. Het EIF sloot 1 120 verrichtingen voor een investeringsvolume van 44 miljard EUR. Daarvan berustten 771 verrichtingen op de kapitaalbasis van het EIF. Voor die verrichtingen werd 12,1 miljard EUR van de eigen middelen van het EIF ingezet, waarvan meer dan 10 miljard EUR werd geïnvesteerd in combinatie met middelen die door het EIF in het kader van mandaten worden beheerd. Er wordt verwacht dat via de activiteiten van het EIF 154 miljard EUR aan financiering wordt geactiveerd op het niveau van kmo's en midcap-ondernemingen.

De hieruit voortvloeiende sterke kapitalisatie was een doorslaggevende factor waardoor het EIF het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSI) met succes kon invoeren en ligt ten grondslag aan de verhoging van het EFSI (EFSI 2.0), waartoe eind 2017 werd besloten. Het EIF maakte voor de goedkeuring van de EFSI 2.0-wetgeving gebruik van zijn eigen middelen en mobiliseerde tot 500 miljoen EUR om vaart te zetten achter de invoering van het EFSI. In het kader van EFSI 2.0 is de EFSI-garantie verhoogd tot een totaal van 26 miljard EUR (en de verwachte gemobiliseerde investering van 315 miljard EUR tot 500 miljard EUR), terwijl de investeringsperiode werd verlengd tot 2020. Het EIF zal dan ook aanzienlijke eigen middelen moeten mobiliseren naast het EFSI tussen 2018 en 2020.

2.2 Participaties (durf- en groeikapitaal)

Omdat het EIF dankzij de kapitaalverhoging meer risicodragende capaciteit heeft, kon het zijn participaties uitbreiden, zowel qua geïnvesteerde volumes als qua snelheid van uitvoering. Tijdens de periode 2014-2018 is er door middel van de eigenvermogensactiviteit van het EIF meer dan 64 miljard EUR aan financiering geactiveerd op het niveau van eindontvangers.

a) EFSI-verrichtingen/verrichtingen in het kader van het mandaat inzake risicokapitaalmiddelen dankzij het verhoogde kapitaal

Dankzij de risicokapitaalmiddelen van de EIB kon het EIF zijn participatiestrategie in de segmenten durfkapitaal en groei, die het al meer dan 18 jaar volgt, voortzetten en kon het meer investeringen doen door middel van hybride schuld-eigenvermogensfinanciering. Het EIF mede-investeert zijn eigen middelen in combinatie met mandaatmiddelen. In juli 2015 verhoogde de EIB de risicokapitaalmiddelen met 2,5 miljard EUR (waardoor die op 9,5 miljard EUR uitkwamen) in het kader van het kmo-venster van het EFSI voor particulier eigen vermogen en investeringen in technologieoverdracht in kmo's en midcap-ondernemingen. Eind 2015 beliepen de EFSI-specifieke vastleggingen 1,4 miljard EUR in 45 fondsen. Daarmee kon financiering ten belope van 8,1 miljard EUR worden gerealiseerd, waarvan wordt verwacht dat deze leidt tot 14,6 miljard EUR aan gemobiliseerde investeringen op het niveau van eindontvangers (een hefboomratio van bijna 1:11).

De mezzanine mede-investeringsfaciliteit binnen het mandaat inzake risicokapitaalmiddelen is een hybride schuld/eigenvermogensfaciliteit van 101 miljoen EUR. Hierdoor kon het EIF mede-investeren in doelondernemingen, in combinatie met mezzaninefondsen. Tegen

[5] Meest recente beschikbare gegevens die door het EIF zijn verstrekt.
[6] Samengevoegd jaarlijks groeipercentage op basis van het volume aan het einde van 2017.

juni 2018 beliepen de vastleggingen in het kader van de mezzanine mede-investeringsfaciliteit 98 miljoen EUR (waarvan 5 miljoen EUR eigen middelen van het EIF), waardoor een ruimer gebruik van mede-investeringsoplossingen wordt aangemoedigd en duidelijk vastgestelde tekortkomingen op het gebied van fondsenwerving worden aangepakt. In de periode januari 2014-juni 2018 legde het EIF 9,9 miljard EUR in onderliggende fondsen vast in het kader van het mandaat inzake risicokapitaalmiddelen, daaronder begrepen 437 miljoen EUR van zijn eigen middelen.

b) Eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI

In juli 2016 lanceerden het EIF, de EIB en de Commissie het eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI, waarvan de totale investeringscapaciteit van 2 071 miljoen EUR gericht is op kapitaalinvesteringen die voor allerhande financieringsbehoeften en leveringsmodaliteiten kunnen dienen (mede-investeringen, technologieoverdracht, paraplufondsen, sociale effecten, enz.). Het heeft twee onderdelen: het onderdeel "groei/uitbreiding" en het onderdeel "investeringen in een vroege fase". Via een samenwerkingsplatform kunnen nationale stimuleringsbanken en -instellingen het totale budget voor investeringen in het kader van het eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI aanvullen. In de periode juli 2016-juni 2018 legde het EIF 1 miljard EUR vast in het kader van het eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI, daaronder begrepen 177 miljoen EUR van zijn eigen middelen.

c) Risicodeling van het EIF in het kader van de EU-mandaten - het enkele eigenvermogensinstrument van de EU

In het kader van het enkele eigenvermogensinstrument van de EU worden begrotingsmiddelen van de EU ingezet in combinatie met eigen middelen van het EIF. Het EU omvat de eigenvermogensfaciliteit voor groei van COSME en het durfkapitaalinstrument voor kmo's InnovFin van Horizon 2020 (InnovFin Equity). Laatstgenoemde omvat ook een proefinitiatief voor business angels.

In het kader van de eigenvermogensfaciliteit voor groei van COSME investeert het EIF in fondsen die eigenvermogens- en mezzaninefinanciering verstrekken voor kmo's met hoog groeipotentieel in de uitbreidings- en groeifase, vooral voor kmo's die over de grenzen heen actief zijn. Eind juni 2018 waren in het kader van de eigenvermogensfaciliteit voor groei 13 investeringen gedaan, voor in totaal 160 miljoen EUR aan vastleggingen, waarvan 8 miljoen EUR uit de eigen middelen van het EIF.

Via InnovFin Equity richt het EIF zich op investeringen in technologieoverdracht, business angels, durfkapitaalfondsen en paraplufondsen die eigen vermogen bieden voor beginnende ondernemingen in de preconceptuele fase, de conceptfase en de startfase die soms nog geen inkomsten hebben gegenereerd. Het activeert bijna 3 miljard EUR voor ondernemingen in lidstaten en landen die geassocieerd zijn met het Horizon 2020-programma.

In het kader van het EFSI werd een gestructureerd financieel product gecreëerd voor investeringen in een vroege fase (onderdeel 2). In dit product wordt 458 miljoen EUR van de InnovFin Equity-faciliteit van de EU gecombineerd met een vastlegging van 270 miljoen EUR die de EU-garantie van het EFSI geniet en een vastlegging van 290 miljoen EUR uit de eigen middelen van het EIF (naar het totaal van al deze middelen wordt verwezen als de IFE-faciliteit voor de vroege fase). Tegen juni 2018 legde het EIF een

totaalbedrag van 539 miljoen EUR vast voor 29 eigenvermogensfondsen, waaronder 153 miljoen EUR aan eigen middelen.

d) Risicodeling van het EIF in het kader van een combinatie van EU-mandaten en het eigenvermogensproduct van het EFSI

In 2016 richtte het EIF pan-Europese paraplufondsen voor durfkapitaal (VC FoF) op, om te investeren in door de particuliere sector gestuurde, marktgerichte pan-Europese paraplufondsen voor durfkapitaal, daarbij gebruikmakend van de eigen middelen van het EIF samen met de eigenvermogensfaciliteit voor groei van COSME en onderdelen 1 en 2 van het eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI, ook wel de IFE-faciliteit voor de vroege fase genoemd (als een combinatie van de eigenvermogensfaciliteit InnovFin van Horizon 2020, het eigenvermogensinstrument van het EFSI en de eigen middelen van het EIF). Het EIF richt zich op investeringen in geschikte VC FoF voor het totaalbedrag van 410 miljoen EUR, waarvan 67,5 miljoen EUR eigen middelen van het EIF betreffen. Vanaf oktober 2018 zijn er twee overeenkomsten met VC FoF-beheerders getekend en liepen er onderhandelingen met vier anderen.

e) Ontwikkeling van maatschappelijk verantwoordelijke investeringen: de versneller van sociale effecten

De versneller van sociale effecten is een initiatief waarmee het EIF in 2013 van start is gegaan in het kader van de impactinvesteringsstrategie van de EIB-groep, gelet op het beleid van de EU om in Europa een duurzame financieringsmarkt voor sociaal ondernemerschap tot stand te brengen. De versneller van sociale effecten is een paraplufonds waarmee wordt getracht om een portefeuille van kapitaalinvesteringen in maatschappelijk verantwoorde fondsen te creëren. Hierdoor wordt sociale inclusie bevorderd, worden alternatieve bronnen van werkgelegenheid voor gemarginaliseerde sociale groepen geboden, wordt bijgedragen aan groei en is er een breed scala van financieringsopties beschikbaar, met inbegrip van schuldinstrumenten of hybride schuld/eigenvermogensinstrumenten.

De versneller van sociale effecten geniet 180 miljoen EUR financiering in het kader van het financieringsinstrument voor sociale effecten van het risicoverbeteringsmandaat van de EIB. De vastleggingen voor de versneller van sociale effecten beliepen in totaal 243 miljoen EUR op de sluitingsdatum in juli 2015, door extra investeringen van de risicokapitaalmiddelen (48 miljoen EUR), de eigen middelen van het EIF (11,5 miljoen EUR) en vier andere investeerders (elk 1 miljoen EUR): de Bulgaarse ontwikkelingsbank, het Finse innovatiefonds Sitra, Crédit Coopératif en DB Impact Investment Fund I (Deutsche Bank).

f) Regionale voorlichting

Het EIF is van start gegaan met de uitbreiding van zijn regionaal bereik. Het beheert nu 42 regionale paraplufondsen met in totaal 6,3 miljard EUR aan vastleggingen. In 2016 richtten het EIF en zijn regionale partners twee paraplufondsen op, die zich vooral richten op Estland (60 miljoen EUR) en Zweden (582 miljoen SEK, ongeveer 60,5 miljoen EUR), waarbij middelen van het ESIF en het kmo-venster van het EFSI worden gecombineerd. In 2016 hebben het EIF en zijn regionale partners een paraplufonds in Griekenland opgericht (260 miljoen EUR) met middelen uit de risicokapitaalmiddelen en het ESIF (verwachte hefboom: 326 miljoen EUR), evenals andere paraplufondsen in Nederland (200 miljoen EUR), Duitsland (400 miljoen EUR) en Turkije (200 miljoen EUR). In 2017

hebben het EIF en zijn regionale partners acht paraplufondsen opgericht, die zich vooral richten op Roemenië (84 miljoen EUR), Tsjechië (50 miljoen EUR), Italië (41 miljoen EUR), Finland (30 miljoen EUR) en Centraal-Europa (106 miljoen EUR).

Het EIF heeft een aantal mede-investeringsprogramma's geïnitieerd, zoals het Scottish-European Growth Co-Investment Programme, waaraan het EIF en Scottish Enterprise hebben bijgedragen met een financiële toewijzing van 50 miljoen GBP elk, of het Dutch Growth Co-Investment Programme, waaraan het EIF en het Nederlands Investerings Agentschap hebben bijgedragen met een financiële toewijzing van 50 miljoen EUR.

Het EIF breidde ook zijn activiteiten in het kader van het in 2012 gelanceerde initiatief voor het European Angels Fund (EAF) uit. In het kader van het EAF mede-investeert het EIF met business angels en andere niet-institutionele beleggers in innovatieve ondernemingen in de conceptfase, de vroege fase of de groeifase. Het EAF bestrijkt nu Oostenrijk, Duitsland, Ierland, Nederland, Spanje, Denemarken en Finland. Eind juni 2018 had het EAF-initiatief een volume van 392 miljoen EUR, waarvan ten minste 38 miljoen EUR uit de eigen middelen van het EIF moet worden vastgelegd.

g) AMUF

In 2017 lanceerde het EIF het Asset Management Umbrella Fund (AMUF), dat momenteel bestaat uit drie compartimenten: European Growth Capital (Europees groeikapitaal), European Technology Venture Capital (Europees durfkapitaal inzake technologie) en European Life Sciences Venture Capital (Europees durfkapitaal inzake biowetenschappen).

AMUF verhoogt de hoeveelheid risicokapitaal dat beschikbaar is voor de investeringen in Europa, waardoor nieuwe institutionele beleggers toestromen voor de Europese private equity- en durfkapitaalmarkt. Het EIF heeft zich ertoe verbonden ongeveer 2,5 % van het totale kapitaal te investeren dat door de andere beleggers is toegezegd. Eind 2018 hebben drie beleggers in totaal 345 miljoen EUR toegezegd. De inschrijvingsperiode voor de fondsenwerving loopt in 2019 af, waarbij de beoogde omvang van het fonds 2 miljard EUR bedraagt. Er wordt van het EIF verwacht dat het daarvoor tot 50 miljoen EUR aan eigen middelen toezegt.

2.3. Schuld (garanties, securitisatie en microfinanciering)

Naast de nieuwe mandaten die in 2014-2018 zijn uitgevoerd en die uitsluitend op de mobilisatie van mandaatmiddelen berusten, werd van start gegaan met een groot aantal op schuld gerichte mandaten met mede-investering en/of risicodeling van het EIF. Daarnaast heeft het EIF zijn activiteit voor eigen risico in kredietverbeteringsverrichtingen opgedreven. Het geactiveerde volume van kmo-leningen die door de financiële instellingen die deelnemen aan de schuldproducten van het EIF zijn verstrekt in de periode 2014-2018 zal volgens de ramingen 85 miljard EUR bereiken.

a) Risicoverbeteringsmandaat van de EIB (EREM)

Het EREM werd in maart 2014 ondertekend tussen de EIB en het EIF om de verzwakte financiering van Europese ondernemingen te ondersteunen door middel van extra garanties, schuld- en eigenvermogensinstrumenten. Hiervoor is in totaal 6 miljard EUR uitgetrokken, waarvan 4 miljard EUR van de EIB komt en maximaal 2 miljard EUR van het EIF. De

investeringsperiode van het EREM zal eind 2018 worden afgesloten. De producten/vensters van het EREM versterkten bestaande activiteiten of ondersteunden alternatieve financieringsinstrumenten waarmee op nieuwe behoeften op de markt kan worden ingespeeld:

• door **kredietverbetering van securitisaties op onderpand van activa** werd capaciteit in mezzaninetranches van securitisaties op onderpand van activa verhoogd, waardoor bij de initiators middelen vrijkomen om te lenen aan kmo's en kleine midcap-ondernemingen. Door de activiteiten in het kader hiervan is er voor meer dan 855 miljoen EUR toegekend, waarvan 291 miljoen EUR eigen middelen van het EIF. Het geactiveerde volume van extra kmo-leningen die door de initiators worden verstrekt, zal volgens de ramingen 5 miljard EUR bereiken;

• **EREM-coöperatieve banken en kleinere instellingen** hebben de reeks van intermediairs van de EIB-groep uitgebreid, met name met kleine coöperatieve banken en andere kleinere instellingen die zich vooral richten op kleinere kmo's en starters. In ruil werd van initiators verwacht dat zij de vrijgekomen middelen gebruiken om meer te lenen aan kmo's. Het EIF sloot 16 leningtransacties ten belope van in totaal 153 miljoen EUR, waarvan 7,7 miljoen afkomstig waren uit eigen middelen van het EIF;

• **EREM-leningfondsen** – een nieuw segment dat het EIF aanspreekt om de beschikbaarheid van leningen voor kmo's en kleine midcap-ondernemingen te verbreden buiten de traditionele bankkanalen. Er is bijna 57 miljoen EUR aan eigen middelen van het EIF toegewezen in 26 verrichtingen, voor een totaal investeringsvolume van 1,135 miljard EUR;

• op grond van het **EREM-kmo-initiatief** moet het EIF in combinatie met de financiering die door de EIB beschikbaar wordt gesteld, met zijn eigen middelen participeren. Tot dusver is er 159 miljoen EUR aan eigen middelen van het EIF toegekend in 67 verrichtingen, voor een totaal toegekend volume van 4,3 miljard EUR.

b) Kapitaalbijdragen van het EIF aan de garantiefaciliteit voor kmo's InnovFin

Sinds 2014 heeft het EIF financiële intermediairs onbeperkte garanties of tegengaranties verstrekt, waardoor zij onder gunstige voorwaarden schuldfinanciering kunnen verstrekken aan innovatieve kmo's en kleine midcap-ondernemingen in lidstaten en geassocieerde landen.

Van 2014 tot juni 2018 is er 1,8 miljard EUR uit de EU-begroting en een EIF-blootstelling van 7,2 miljard EUR toegekend, waardoor ongeveer 18 miljard EUR aan schuldfinanciering beschikbaar is gekomen voor innovatieve ondernemingen en ongeveer 26 miljard EUR aan investeringen is gemobiliseerd. Het EIF sloot 177 garantieverrichtingen voor in totaal 9 miljard EUR, waarvan 139 verrichtingen door het EFSI werden ondersteund voor 7,6 miljard EUR in totaal. Binnen de context van het EFSI 2.0 en het kmo-venster van het EFSI is een aanvulling van de garantiefaciliteit voor kmo's InnovFin met ongeveer 220 miljoen EUR voorzien. De middelen van het EIF ten belope van maximaal 1,760 miljard EUR zullen met het EFSI 2.0 en een EU-begrotingsbijdrage worden gecombineerd met het oog op de dekking van een totaal garantievolume van maximaal 2,200 miljard EUR over de periode 2017-2022.

c) Steun van het EIF voor het kmo-initiatief

Het kmo-initiatief van de Commissie en de EIB-groep stimuleert financiering voor kmo's door een gedeeltelijke risicodekking te verlenen voor kmo-leningportefeuilles van initiërende financiële instellingen. De Europese structuur- en investeringsfondsen verstrekken het grootste deel van de EU-middelen die een bijdrage uit instrumenten op EU-niveau omvatten (COSME en/of Horizon 2020), met medefinanciering van de EIB en de eigen middelen van het EIF. Het EIF biedt geselecteerde financiële intermediairs een onbeperkt portefeuillegarantie-instrument of een securitisatie-instrument. De hieruit voortvloeiende die verliesbescherming en mogelijke kapitaalbescherming kunnen financiële intermediairs kmo's leningen, leases en/of garanties verstrekken tegen gunstige voorwaarden. Het kmo-initiatief bestrijkt Spanje, Bulgarije, Finland, Malta, Italië en Roemenië. Er is ongeveer 1,2 miljard EUR aan middelen van de Europese structuur- en investeringsfondsen aan het EIF toevertrouwd, in combinatie met een verwachte vastlegging van maximaal 4,1 miljard EUR van de EIB en 215 miljoen EUR uit de eigen middelen van het EIF.

d) Steun van het EIF aan het AGRI Italy Platform

Het AGRI Italy Platform, opgericht door het EIF in samenwerking met de Italiaanse regio's Calabrië, Campanië, Emilia-Romagna, Piemonte, Apulië, Veneto, Umbrië en Toscane, maakt deel uit van een nieuwe generatie schuldfinancieringsinstrumenten waarmee wordt beoogd eindontvangers in de agro-industriële en landbouwsector een betere toegang tot financiering te bieden. Het EIF participeert met zijn eigen middelen, in combinatie met de financiering die door de Italiaanse regio's beschikbaar wordt gesteld. Voor het AGRI Italy Platform is momenteel in totaal maximaal 64 miljoen EUR uitgetrokken.

e) Meer activiteiten op het gebied van kmo-securitisatie met eigen middelen van het EIF

Het EIF streeft ernaar om door middel van securitisatieverrichtingen te voorzien in kredietverbetering. Dit stelt initiators in staat hun financieringsbronnen te diversifiëren en tot economische en wettelijke kapitaalbescherming te komen, waardoor zij verder kmo-leningen kunnen verstrekken. Sinds 2014 hebben de inspanningen van het EIF om kmo-securitisatie nieuw leven te helpen inblazen, geleid tot meer dan 15 miljard EUR aan ondertekende garanties. De geografische dekking is uitgebreid tot elf landen. Het geactiveerde volume van extra kmo-leningen die door de initiators worden verstrekt, zal volgens de ramingen 28 miljard EUR bereiken. In dezelfde periode hebben de activiteiten van het EIF op het gebied van kmo-securitisatie in totaal meer dan 3 miljard EUR aan eigen middelen van het EIF gemobiliseerd.

Met de kredietverbetering van securitisaties op onderpand van activa in het kader van het risicoverbeteringsmandaat van de EIB-groep heeft het EIF mezzaninetranches van op kmo's/kleine midcap-ondernemingen gebaseerde securitisatieverrichtingen ondersteund, met inbegrip van zowel synthetische als echte verkoopverrichtingen. Het EIF heeft 391 miljoen EUR van zijn eigen middelen gebruikt om meer niet-achtergestelde tranches te kopen in het kader van een product van directe investeringen in kmo-securitisaties op onderpand van effecten en verrichtingen inzake gedekte obligaties.

3. BELANGRIJKSTE ACTIVITEITEN VAN HET EIF IN DE TOEKOMST

3.1 Extra toekomstige activiteiten

Het EIF streeft er voortdurend naar om nieuwe vastgestelde marktlacunes in de financiering van Europese kmo's en midcap-ondernemingen te dichten.

a) Aanvullende eigenvermogensactiviteiten

i) Aanvulling op het eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI

Gezien de succesvolle invoering van het eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI is er een aanvulling op het product van 1,37 miljard EUR voorzien (waaronder 1 miljard EUR voor onderdeel 1 en 0,37 miljard EUR voor de IFE-faciliteit voor de vroege fase), waarbij het EIF tot 155 miljoen EUR aan eigen middelen in dit product investeert.

ii) Aanvulling op de risicokapitaalmiddelen van de EIB in het kader van het kmo-venster van het EFSI

Naast de aanvulling op het eigenvermogensproduct van het kmo-venster van het EFSI, profiteren de risicokapitaalmiddelen van de EIB van een aanvulling van 1,579 miljard EUR om het kmo-venster van het EFSI uit te breiden, waarvan bijna 79 miljoen EUR eigen middelen van het EIF bedragen.

b) Extra schuldactiviteiten

Gefinancierde instrumenten voor microfinanciering (EaSI)

Op grond van het programma van de Europese Unie voor werkgelegenheid en sociale innovatie zijn de Commissie en de EIB-groep van plan om het garantiemandaat aan te vullen met een faciliteit die niet-achtergestelde en achtergestelde leningen aanbiedt voor instellingen voor microfinanciering en sociaal ondernemerschap, die op hun beurt financiering zullen verstrekken aan micro-ondernemingen en sociale ondernemingen. Om tot een verwacht totaalvolume van 200 miljoen EUR te komen, moet het EIF middelen van de EIB en EaSI combineren met maximaal 28,5 miljoen EUR aan eigen middelen.

3.2 Effect op het kapitaalverbruik van het EIF

a) Kapitaalverbruik

i) Eigen vermogen

De vastleggingen van eigen middelen van het EIF op het gebied van participaties zijn begrensd. Vanaf juni 2018 is er 1,4 miljard EUR beschikbaar. De totale nettovastleggingen voor particuliere participaties belopen 1,1 miljard EUR en verbruiken 78% van het plafond.

ii) Garanties

Eind september 2013 beliep de blootstelling van het EIF ten gevolge van garantieverrichtingen voor eigen risico 2,9 miljard EUR, waardoor voor dergelijke verrichtingen nog een ruimte was van 6,1 miljard EUR. Omdat de garantie-activiteiten tussen 2014 en eind juni 2018 in volume zijn toegenomen, is de blootstelling van het EIF meer dan verdubbeld tot 8 miljard EUR, terwijl het plafond 13,5 miljard EUR beloopt.

b) Optimalisering van het kapitaalgebruik

De toename in het aantal activiteiten, die hoger was dan verwacht, werd mogelijk gemaakt door een hogere toewijzing van EIF-kapitaal. Het EIF beheert zijn kapitaal op actieve wijze, zodat het kan inspelen op de verder verwachte groei tot 2020. Er worden verschillende maatregelen getroffen om het verbruik van het kapitaal van het EIF te verminderen, onder meer een actiever portefeuillebeheer, met name op het gebied van participaties.

c) Kapitaalbehoeften in de toekomst

Het EIF verwacht dat tegen het einde van 2020 het kapitaal dat het toegewezen heeft gekregen volledig is benut en dat er een verdere verhoging van zijn kapitaal nodig zou zijn om zijn bijdrage aan het behalen van beleidsdoelstellingen van de EU tijdens het volgende meerjarig financieel kader (MFK) te blijven leveren en uit te breiden. Het EIF verwacht dat er een kapitaalverhoging van 3-3,5 miljard EUR nodig zou zijn als het de doelstellingen van zo'n 100 miljard EUR aan investeringen in Europa tijdens het volgende MFK zou willen behalen. Dergelijke investeringen zouden meer dan 1 biljoen EUR aan investeringen in de reële economie in dezelfde periode kunnen mobiliseren.

4. CONCLUSIE

Met de kapitaalverhoging van 2014 kwam er aanzienlijk meer financiering beschikbaar voor kmo's en midcap-ondernemingen. De kapitaalverhoging creëerde meer risicodragende capaciteit, waardoor meer en sneller kapitaalinvesteringen in kmo's mogelijk werden en het kapitaal van het EIF een wezenlijke hefboomwerking kreeg. De kapitaalverhoging verhoogde de activiteit voor eigen risico van het EIF in kredietverbeteringsverrichtingen, met name voor garanties en securitisatie, waardoor particuliere financiering wordt aangetrokken en kmo's meer toegang krijgen tot financiering. De deelneming van de EU van 178 miljoen EUR in de kapitaalverhoging van 2014 was van essentieel belang om het EIF te versterken en om het in staat te stellen tastbare resultaten te boeken voor de kmo's van Europa.

Niet in het minst stelde deze het EIF in staat om buitengewoon succes te behalen met het kmo-venster van het EFSI wat extra volumes aan financiering aan kmo's betreft, hetgeen aanzienlijk heeft bijgedragen aan het feit dat het EFSI zijn initiële doelstelling van 315 miljard EUR aan gemobiliseerde investeringen tegen medio 2018 met 20 miljard EUR heeft overtroffen.

Er wordt verwacht dat het EIF de initiële verwachtingen die tot de kapitaalverhoging van 2014 hebben geleid, zal overtreffen. Eind juni 2018 had het EIF dus bijna 30 % meer middelen toegezegd (44 miljard EUR) dan in 2014 werd verwacht (34 miljard EUR) ten behoeve van meer dan 547 000 kmo's en andere eindontvangers, terwijl meer dan 4 miljoen banen behouden bleven. De verwachting is dat er voor eind 2020 nog eens 26 miljard EUR wordt toegezegd, waardoor de totale vastleggingen in zeven jaar tot 70 miljard EUR worden verhoogd en tegelijkertijd 250 tot 300 miljard EUR aan financiering in de reële economie wordt geactiveerd. Dit betekent dat de initiële verwachtingen in 2014 (175 miljard EUR) met meer dan 40 % worden overtroffen.

Naar verwachting zal het EIF een belangrijke rol blijven spelen bij de financiering van ondernemingen, met name in cruciale sectoren van de Europese economie (onderzoek en innovatie, kmo's, microfinanciering, enz.) gedurende de periode van het MFK 2021-2027. Het

EIF verwacht dat een versterking van de kapitaalbasis van het EIF met 3-3,5 miljard EUR vanaf 2021 nodig zou zijn. Er bestaan echter verschillende onzekerheden met betrekking tot een eventuele kapitaalverhoging. De kapitaalvereisten van het EIF zullen opnieuw moeten worden beoordeeld in het licht van de financiële producten die in het kader van de tenuitvoerlegging van InvestEU moeten worden ingevoerd en mogelijke blendingverrichtingen tijdens het meerjarig financieel kader van 2021-2027.